

Posudek na habilitační kolekci prací Martina Řezníčka

Martin Řezníček předkládá k habilitačnímu řízení kolekci tří dokumentárních filmů, které tvoří chronologický průřez jeho tvorbou: Sarajevo 1994 (1994), Úžera (2001), Jan Křížek. Sochy a včely (2008). Kolekce filmů, z nichž všechny získaly ocenění, je dobře zvolená, protože ukazuje integritu autorova přístupu k dokumentárnímu filmu v době dosud historicky největší technologické proměny ve filmové tvorbě. Kolekci charakterizuje užívání klasického filmového média, 16 mm filmu typického pro dokumentární tvorbu po druhé světové válce a důraz na estetické hodnoty právě tomuto médiu vlastní. Film z válečného Sarajeva, 10 let po Olympiádě, v polovině čtyřletého obležení města, založený na konfrontaci televizních záběrů ze zimní Olympiády s černobílými filmovými záběry aktuální válečné situace je strukturován jako fotografická esej s použitím filmového média. Promyšlené a obsahově silně emocionální černobílé fotografie, obraz ve fotografickém statickém rámu se hýbe a ukazuje paradoxy každodennosti války. Druhý předkládaný film reprezentuje to lepší z dobové televizní tvorby v době, kdy definitivně spěla pod vlivem komerčních televizí k bulvarizaci a nahrazování analýzy společenského fenoménu senzací. V prvních dvou předkládaných filmech se projevuje i další pro autora typická vlastnost – inklinace k využívání média jako nástroje společenské změny. Tuto část jeho tvůrčí dráhy charakterizuje především jeho investigativní televizní tvorba reportážní a publicistická. Nutno podotknout, že i svou investigativní činnost veřejnoprávního televizního reportéra vykonával Martin Řezníček svědomitě a s nasazením, vedoucím k sebeustrukci (výsledkem jeho angažovaného přístupu byl pobyt v nemocnici po přepadení najatými mlátičkami jednoho exilového práškače a porevolučního vysokého politika). Třetí předkládaný film vyvažuje polohu angažovaného umělce: posmrtný portrét exilového sochaře, reprezentanta art brut, žijícího v podstatě idyllicky na francouzském venkově a držícího se záměrně stranou uměleckých elit, jimiž je uznáván aniž by přitom ztrácel s pařížským uměleckým světem kontakt. Film je založen na vzpomínkách umělcovy celoživotní partnerky, je záznamem Řezníčkova společného pobývání se starou vitální dámou ve venkovském domě, který Jan Křížek vybuodoval a vybavil. Film je pozváním do světa staré paní, v němž je v každém předmětu přítomný zesnulý umělec. Ve filmu je implicitně obsažena hodnota pevného vzájemného vztahu, naplněné a opěťované lásky, která pomáhá překlenout životní peripetie, odloučení od původní vlasti a vede k pokoře.

Habilitace je přiznáním pedagogického vysokoškolského titulu, proto považuji za podstatné pojednat v krátkosti i působení Martina Řezníčka na akademické půdě. K jeho možná pozapomenutým, avšak pro filmaře mé generace podstatným projektem byl studentský alternativní filmový klub při ČVUT, na jehož činnosti se Martin Řezníček významně podílel. To ho přivedlo nakonec po studiu techniky i na FAMU. Jeho technický background se zúročil v pomoci s technickým vybavováním nejprve katedry dokumentární tvorby a posléze v koncepcích rozvoje technického zázemí celé školy. (Osobně obdivuji jeho eskamotérské kousky při konstrukci i dekonstrukci počítačů. Dovede stroj zázračně opravit i dokonale zničit, což svědčí o nejvyšší možné erudici.) Jeho pedagogická dráha je spojena s katedrou dokumentární tvorby, kterou vystudoval. O míře, s jakou se Martin Řezníček zcela oddal této katedře svědčí i jeho osobní život – fatalita vztahu ke katedře se promítla do jeho dalších vztahů.

Doporužuji Martina Řezníčka k habilitačnímu řízení

V Praze týden po 55. výročí letu Jurije Gagarina coby prvního člověka do vesmíru 19. 4. 2016

Doc. Tomáš Petrů, PhD.